

Άριθμ. Πρωτ. 284

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ
+ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩΣ ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

Άδελφοί καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ προσφυλή καὶ εὐλογημένα,

Διὰ τῆς θεοπνεύστου ρήσεως τῆς ἐλεημοσύνης τοῦ Κυρίου καὶ τῶν κριμάτων αὐτῆς, εἰσάγει καὶ ἐφέτος πάντας τοὺς Ὁρθοδόξους πιστοὺς εἰς τὸ «μυστήριον» τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς διερός Ψαλμώδος ἀναφωνῶν: «Ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ Κύριος καὶ κρῖμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις» (Ψαλμ. 102, 6). Διότι ὁ Κύριος «ἐμπιπλᾷ ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν μας καὶ ἀνακαινίζει ὡς ἀετοῦ τὴν νεότητά μας» (πρβλ. ὁ. π. 5).

Ως γνωστόν, ἀδελφοί καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ, ἔκαστος ἀνθρώπος, πλασθεὶς κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὄμοιώσιν Θεοῦ, ἀποτελεῖ ναὸν Κυρίου. Πολὺ δὲ περισσότερον ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν καὶ ἔχοισθημεν διὰ τοῦ Ἅγιου Μύρου καὶ ἐνεκεντρίσθημεν εἰς τὴν καλλιέλαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἴμεθα ναοὶ τοῦ ἐν ἡμῖν οἰκούντος Ἅγιου Πνεύματος, ἀκόμη καὶ ἐὰν διὰ ποικίλων ἀμαρτιῶν, ἐκουσίων ἢ ἀκουσίων, ἀπομικρυνώμεθα ἀπὸ τοῦ Κυρίου: «εἰάπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει» (Β' Τιμ. β', 13).

Διὰ τοῦ ρύπου ὅμιως τῆς ἀμαρτίας κωλύεται ἡ Χάρις τοῦ Ἅγιου Πνεύματος νὰ ἐνεργῇ ἐν ἡμῖν, ἐφ' ὃ καὶ ἡ Ἁγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὥρισε τὴν ἀρχομένην περίοδον τῶν νηστειῶν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἵνα κατ' αὐτὴν καθάρωμεν ἑαυτοὺς διὰ τῆς μετανοίας καὶ γενώμεθα ἄξιοι νὰ υποδεχθῶμεν τὰ ζωοποιὰ Πάθη καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν λαμπροφόρον Ἔγερσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Δεῦρο τάλαινα ψυχή, σὺν τῇ σαρκὶ σου τῷ πάντων Κτίστῃ, ἐξομολογοῦ· καὶ ἀπόσχου λοιπόν, τῆς πρὸν ἀλογίας, καὶ προσάγαγε Θεῷ, ἐν μετανοίᾳ δάκρυα», καλεῖ πάντας τοὺς πιστοὺς ὁ ποιητὴς τοῦ Μεγάλου Κανόνος Ἅγιος Ἄνδρεας Κρήτης (τροπάριον α' ὡδῆς).

Ἡ Ἐκκλησία, μεριμνῶσα διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ πνευματικὴν τελείωσίν μας, ἀνοίγει εἰς πάντα τὰ μέλη αὐτῆς τὸν παρόντα καιρὸν τῆς μετανοίας, προτρέπουσα συγχρόνως αὐτὰ νὰ πολεμήσουν τὸν φιλόϋλον καὶ φιλοκτήμονα βίον, ὁ ὅποιος ὡς «βαρὺς κλοιός» κρατεῖ τὴν ψυχὴν χοϊκὴν καὶ συρρομένηνέπι γῆς, μὴ δυναμένην νὰ ἀνοίξῃ τὰς πτέρυγας αὐτῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Τοιουτορόπως, διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῶν καθαρικῶν δαικύων, ἐνδυόμεθα καὶ πάλιν τὸ πρωτόκτιστον κάλλος καὶ τὴν θεούφαντον στολήν, τὴν ὅποιαν ἀπωλέσαμεν μετὰ τὴν πτῶσιν, περιβληθέντες «τὸν στολισμὸν τῆς αἰσχύνης, καθάπερ φύλα συκῆς».

Ἀποτελεῖ, ταυτοχρόνως, ἡ νηστεία καὶ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ βρωμάτων καὶ ἀπὸ «διαλογισμῶν ματαίων καὶ ἐνθυμήσεων πονηρῶν» ἀφετηρίαν διὰ τὴν ὁρθήν, μεμετρημένην καὶ σώφρονα διαχείριστιν τῶν ύλικῶν ἀγαθῶν, μὲ προοπτικὴν τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, οὕτως ὥστε νὰ ἐκμηδενίζωνται αἱ ἀρνητικαὶ καὶ διὰ τὸ κοινωνικὸν καὶ φυσικὸν περιβάλλον ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς ἀλόγου χρήσεώς των καὶ νὰ παραμένῃ

μόνον ή «νηστεία τῆς ἐλεημοσύνης», ή όποια νὰ μὴ «γίνηται κρῖμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις», ἀλλὰ ἔλεος καὶ χάρις καὶ ἀνακούφισις εἰς αὐτοὺς καὶ διὰ τὴν πορείαν μας πρὸς τὸ «καθ' ὄμοιώσιν Θεοῦ» (Μέγας Βασίλειος).

Τοιουτορόπως, διὰ τῆς ἐγκρατοῦς χρήσεως, ἀγιάζεται καὶ ή ὅλη καὶ ή ζωὴ μας, καθότι ή φθαρτὴ ὅλη ἀποτελεῖ οὐχὶ τὸν αὐτοσκοπόν, ἀλλὰ τὸ μέσον τοῦ ἀγιασμού. Συνεπῶς, καὶ διὰ τοὺς ἔχοντας καὶ κατέχοντας πλουσίους τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, ή νηστεία πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἀφορμὴν ἐγκρατείας, μὲ τελικὸν σκοπόν «περιστεύειν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἅγιου», κατὰ τὴν ωῆσιν τοῦ μεγαλορόήμονος Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου(πρβλ. Ρωμ. 1ε', 13) καὶ ἀποβλέπειν καὶ εἰς τοὺς σημερινοὺς πτωχούς «Λαζάρους» τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς προσφυγιᾶς.

Πέραν ὅμως τούτων, δὲν πρέπει νὰ λησμονήται, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῆς νηστείας καὶ τῆς ἐγκρατείας, τὸ όποιον καθιστᾷ ταύτας εὐαρέστους τῷ Κυρίῳ, καθὼς διδάσκει ὁ ἀδελφόθεος Ἀπόστολος Ἰάκωβος, λέγων: «Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὄφρανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἀσπιλον ἔαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου» (Ιακ. α', 27). Διότι δὲν θὰ ἐπιτύχωμεν τὴν χάριν, τὴν ὥποιαν ἀφθόνως παρέχει ἡ νηστεία καὶ ή ἐγκράτεια, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ τῆς ἀστίας καὶ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ τῶν ὑλικῶν τροφῶν: «Εἰ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν, ίνατί μοι νηστεύετε;», ἀναρωτάται ὁ Προφήτης Ἡσαΐας (58, 4). «Οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἔξελεξάμην [...]], ἀλλὰ [...] διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχούς ἀστέγους εἴσαγε εἰς τὸν οἰκόν σου· ἐὰν ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε...», λέγει καὶ παραγγέλλει ὁ Κύριός μας διὰ τῆς φωνῆςτοῦ Προφήτου Αὐτοῦ (Ησ. 58, 5-7).

Ίδιαιτέρως σήμερον η οἰκονομικὴ κρίσις, η προσφυγιὰ καὶ αἱ πουκιλότροποι δυσχέρειαι, αἱ όποιαι παγκοσμίως ἐμφανίζονται, μάλιστα δὲ εἰς ὡρισμένους λαοὺς καὶ χώρας, παρέχουν εἰς ήμας τοὺς ὄρθιούς τοὺς τὴν δυνατότητα νὰ καλλιεργήσωμεν τὸ γνήσιον τοῦτο πνεῦμα τῆς νηστείας, συνδυάζοντες τὴν ἀποχὴν τῶν βρωμάτων μὲ ἔργα φιλανθρωπίας καὶ ἀλληλεγγύης πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀμεσον ἀνάγκην ἀδελφούς μας, τοὺς πάσχοντας, τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πένητας, τοὺς ἀστέγους καὶ πρόσφυγας, τοὺς μὴ ἔχοντας «ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ» (Ματθ. η', 20), αὐτοὺς τούς όποιους αἱ σκληραί περιστάσεις τοῦ πολέμου καὶ τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν θλίψεων ἀναγκάζουν νὰ ἐγκαταλείπουν τὰς πατρογονικὰς ἑστίας των καὶ νὰ ταξιδεύουν ἐν μέσῳ πολλῶν κινδύνων καὶ θλίψεων καὶ κόπων.

Όταν η νηστεία μας συνοδεύηται ἀπὸ τοιαύτην αὐξησιν τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης μας πρὸς τὸν ἐλάχιστον ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, θρησκείας, γλώσσης καὶ καταγωγῆς, τότε αὕτη θὰ ἀναβαίνῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ ὡς θυμίαμα εὔοσμον καὶ ἄγγελοι θὰ συμπαρίστανται εἰς ήμας νηστεύοντας, ὅπως διηκόνουν τὸν Κύριον εἰς τὴν ἔρημον.

Ἀπὸ καρδίας εὐχόμεθα ἀδελφικῶς καὶ πατρικῶς εἰς ἀπαντας τὸ ἀρχόμενον στάδιον τῶν Ἅγιων Νηστειῶν νὰ είναι καρποφόρον καὶ ἀγιαστικόν, πλήρες χάριτος καὶ ἀγιασμοῦ, καὶ ὅπως ἀξιώσῃ ήμας ὁ Θεὸς νὰ προσέλθωμεν ἀποστόλως εἰς τὸν αἰώνιον ζωοποιὸν Κρατῆρα, τὴν ζωηφόρον Πλευρὰν τοῦ Κυρίου, «ἐξ ἡς ὁ διπλοὺς ἡμῖν ἐξέβλυσε, κρουνὸς τῆς ἀφέσεως καὶ γνώσεως» (Μέγας Κανών, τροπάριον τῆς δ' ὡδῆς).

Αὐτοῦ η Θεία Χάρις καὶ τὸ ἀπειρον Ἐλεος εἴησαν μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὥστε ἐν τοιούτῳ εὐαγγελικῷ φρονήματι χαρισθῆ ἡμῖν ἡ ἕορτήτων ἕορτῶν καὶ η πανήγυρις τῶν πανηγύρεων, η Ανάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ωι η δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ η τιμὴ καὶ η εὐχαριστία νῦν καὶ εἰςτοὺς ἀπεράντους αἰώνας. Αμήν.

Ἀγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ, βις'
† Ο Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν